კაცთა ყველანაირ ერთა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოთა ორგანო

КОМУНИСТИ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ხუთშაბათი, 17 თებერვალი, 1948 წ. № 34 (8078). ფასი 20 კაპ.

ᲓᲦᲔᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲨᲘᲐ:

მთელი ძალით ვიმუშაოთ ამომრჩეველთა ნდობის გასამართლებლად — მოწინავე (1-ლი გვერდი).

შრომითი რეზერვების სამინისტროს სასწავლებელთა მოსწავლეებისა და მუშაკების წერილი საბჭოთა ხალხის დიდ ბელადს იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინს (1-ლი გვერდი).

საბჭოთა არმიის XXX წლისთავისა და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების XXVII წლისთავის "შესახვედრად" (1-ლი გვერდი).

ისტორიის ფალსიფიკატორები (მე-2 და მე-3 გვერდი).

საქართველოს კ. პ. (ბ) სოხუმის საქალაქო ორგანიზაციის კონფერენცია (მე-3 გვერდი).

უცხოეთის ამბები — დეპეშები (მე-4 გვერდი).

მთელი ძალით ვიმუშაოთ ამომრჩეველთა ნდობის გასამართლებლად

მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნების შემდეგ თვეზე მეტმა განვლო. შესდგა ახლად არჩეული საბჭოების პირველი სესიები, შეიქმნა ხელმძღვანელი ორგანოები, მუშაობა გაანაღეს დეპუტატებმა.

დიდი და პასუხსაგები ამოცანები აკისრია ადგილობრივ საბჭოებს. მთელ ჩვენს ქვეყანაში გაჩაღებულია მძლავრი შრომქმედებითი შრომა ომისშემდგომი სტალინური ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესასრულებლად. საქართველოს მშრომელები სსრ კავშირის ყველა ხალხთან ერთად თავდადებულად იბრძვიან სახალხო მეურნეობისა და კულტურის შემდგომი აღმავლობისათვის. მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის წარჩინებული ადამიანები ხუთწლედის მესამე წლის დამდეგიდან ვე დავალებებს დიდი გადაჭარბებით ასრულებენ. მათ რიგებში არიან ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატებიც, რომლებიც ძალიანის დაუზოგავად შრომობენ ხალხის მაღალი ნდობის გასამართლებლად.

განსაკუთრებული აქტივობით ხასიათდება სასოფლო საბჭოების დეპუტატთა მოღვაწეობა ამ დღეებში. მათ მიერ შეტანილ წინადადებათა განსახილველად იკრიბებიან სასოფლო საბჭოები, მსჯელობენ კოლმეურნეობების განმტკიცებასა და სოფლად კულტურული მშენებლობის კონკრეტულ საკითხებზე. სოფელ ჯიმითის (კაჩეთის რაიონი) სასოფლო საბჭოს მუდმივ მოქმედი სასოფლო-სამეურნეო კომისიის თავმჯდომარეს დეპუტატმა გ. თევდორაშვილმა საბჭოს აღმასკომის სხდომაზე განსახილველად შეიტანა მეტად აქტიანური საკითხები, მათ შორის საგაზაფხულო ხვნა-თესვისათვის მზაღაფფნის შემოწმების, მინდვრის თავგეთან ბრძოლის, სასოფლო-სამეურნეო არტელის წესდების დარღვევის საღარეგანიერ ღონისძიებათა დასახვის საკითხები. სასოფლო საბჭოს აღმასკომი მხურვალედ გამოეხმაურა დეპუტატის ამ ინიციატივას და საქმანინა გადაწყვეტილებაც მიიღო. მეტად ნაყოფიერი შუშობა გაშალა ამავე საბჭოს კეთილმოწყობის მუდმივ მოქმედმა კომისიამ, რომელსაც დეპუტატი ვორგი დარჩიაშვილი ხელმძღვანელობს. აბხ. დარჩიაშვილმა კომისიის მუშაობაში, დეპუტატების გარდა, აქტივიც ჩაიბა. პირველსავე სხდომაზე განიხილეს რადიოკვანძის მოწყობის საკითხი. საბჭოს აღმასკომის მხარდაჭერით დღეს სოფელში 15 რადიოწერტილი მოწყობილი. ახლო მომავალში მთელი სოფლის რადიოფიცირება მოხდება. კომისიის მიერ აღმასკომის სხდომაზე შეტანილი წინადადების საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება კაჭრეთიდან ელექტროსაბის გაყვანის შესახებ. მუშაობა დაწყებულია და მოკლე ხანში ჯიმითელ კოლმეურნეთა ბინებს ელჩრის ნათურა განათებს.

კიდევ უფრო საყურადღებოა სოფელ ლიხეთის (ამბროლაურის რაიონი) სასოფლო საბჭოს დეპუტატთა ინიციატივა. ამ სასოფლო საბჭოს დეპუტატებმა ა. ლომბანიძემ, ვ. მელაშვილმა, დავით და პასიკო ჯაფარიძეებმა საბჭოს აღმასკომში შეიტანეს წინადადება მდინარე ხეორაზე ელექტროსადგურის აგების შესახებ. ეს ელსადგური სოფელ ლიხეთისა და ამბროსიაურ 361 კოლმეურნის სახლებს განათებს და სახეინ ქარხანასაც ამოუშვებს. ლიხეთელი დეპუტატები პრაქტიკულად შეუდგნენ საკოლმეურნეო კლუბისათვის შენობის აგების საშზადისაც. დეპუტატთა ინიციატივას მხარს უჭერენ სასოფლო საბჭოს აღმასკომი, მასები. იგრძნობა, რომ ულოვეეთა დეპუტატთა კაკვირი ამომრჩეველთაან, ხოლო აღმასკომის კაკვირი—თავის დეპუტატებთან. თუ ასეთი კაკვირი არ არის, ირავითარი ეფექტი არ ექნება არც დეპუტატების მოღვაწეობას და არც საბჭოს აღმასკომის საქმიანობას.

ხალხმა თავის დეპუტატებს დაავალა ყოველდღიურად იზრუნონ ქალაქისა და სოფლის კეთილმოწყობის საკითხებზე. ახლად არჩეულმა დეპუტატებმა ბევრგან ენერგიულად მოჰკიდეს ხელი ამომრჩეველთა განაწესის შესრულებას და მნიშვნელოვან წარმატებებსაც მიაღწიეს. მაგრამ ზოგან ჯერ კიდევ არ სრანს ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა ინიციატივა. ამაში მნიშვნელოვანწილად ბრალი მიუძღვით რაიონსაბჭოებისა და სასოფლო საბჭოების აღმასკომებს. ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა შემადგენლობის 80 პროცენტზე მეტი პირველადაა არჩეული. მაშასადამე, მათ საბჭოთა მშენებლობის დარგში მუშობის, საზოგადო მოღვაწეობის ნაკლება გამოცდილება აქვთ. ამიტომ რაიონაბჭოების აღმასკომებს ეკისრებათ ფართოდ გაშალონ ორგანიზაციორ-მასობრივი მუშაობა, უზრუნველყონ თვითეული დეპუტატის აქტიური მონაწილეობა საზოგადოებრივ საქმიანობაში.

კარგად იქცევიან ადგილობრივი საბჭოების ის აღმასკომები, რომლებიც დეპუტატებს აძლევენ კონკრეტულ დავალებებს, აკისრებენ სხვადასხვა მნიშვნელოვან საკითხზე მოხსენების მომზადებას აღმასკომის სხდომებისათვის, ეხმარებიან მიცემულ დავალებათა შესრულებაში. დეპუტატებთან მუდმივი მუშაობა ზრდის მათ აქტიურ სახელმწიფო მოღვაწეობად. მით უმეტეს საქმროა ეს ახლა, როდესაც დეპუტატთა უმრავლესობა პირველადაა არჩეული საბჭოებში.

სასოფლო საბჭოების, მათი დეპუტატების გადაუდებელ ამოცანას წარმოადგენს საგაზაფხულო ხვნა-თესვისათვის სანიმშოდ მოამზადება, მისი ორგანიზებულად ჩატარება. ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციების დახმარებითა და ხელმძღვანელობით ჩვენი დეპუტატები ამ შემთხვევაშიც სანიმშოდ შეასრულებენ დაკისრებულ მოვალეობას, გაამართლებენ ამომრჩეველთა ნდობას.

ᲨᲠᲝᲛᲘᲗᲘᲡ ᲠᲔᲖᲔᲠᲕᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘᲡ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲗᲐ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲣᲨᲐᲙᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲓᲘᲓ ᲑᲔᲚᲐᲓᲡ ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲑᲔᲡᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ-ᲫᲔ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘᲡ

ძვირფასო და საყვარელო იოსებ ბესარიონის-ძეო!

იმ დღეებში, როცა ჩვენი დიადი სამშობლო ომისშემდგომი სტალინური ხუთწლედის მესამე გადამწყვეტ წელიწადში გადადგა, ამ წერილით მოგმართავთ თქვენ, ძვირფასო იოსებ ბესარიონის-ძეო, ჩვენი საყვარელი მამაც და მასწავლებელო.

ამკაშად მთელი საბჭოთა ხალხი, რომელსაც ლენინ-სტალინის პარტია ხელმძღვანელობს, შრომობს ძალ-ღონის დაუზოგავად, რათა რაც შეიძლება მალე მოიშუშოს ომით მოყენებული ჭრილობები და ოთხ წელიწადში შეასრულოს ხუთწლიანი გეგმა.

მთელ ჩვენს თვალწინაა ქვეყანაში მწყობრში დგებიან ახალგაზრდები და აშენებენი საწარმოები, რკინიგზები, საცხოვრებელი სახლები, საავადმყოფოები, სამეცნიერო-საკვლევი და კულტურული დაწესებულებანი. ჩვენ ვამაყობთ იმით, რომ ამ დიად შემოქმედებითს მუშობაში ჩვენს შრომასაც უდგეს წილი.

ამხანაგო სტალინ, თქვენი ინიციატივით შექმნილი სახელმწიფო შრომითი რეზერვები მუშაობა კვალიფიციური კადრებით სახალხო მეურნეობის ორგანიზებული შევსების ძირითადი წყარო გახდა.

მოხარული ვართ გაცნობოთ, რომ ამჟამად ერთ მილიონზე მეტი ჭაბუკი და ქალიშვილი სწავლის ჩვენი ქვეყნის სახელოსნო, სარკინიგზო სასწავლებლებსა და საფაბრიკო-საკარხნო სკოლებში.

მარტო 1947 წლის მანძილზე შრომითი რეზერვების სამინისტროს სასწავლებლებში მოამზადებულ იქნა და სახალხო მეურნეობაში გაგზავნეს 796 ათასი ახალგაზრდა მუშა — ორჯერ მეტი ვიდრე 1946 წელს, ხოლო შრომითი რეზერვების ორსებობის მთელი ხნის განმავლობაში ჩვენმა სახალხო მეურნეობამ სამმილიონნახევარი ახალგაზრდა კვალიფიციური მუშა მიიღო. ახალი ხუთწლედის პირველი ორი წლის განმავლობაში შრომითი რეზერვების სასწავლებელთა რაოდენობა 2.500-დან 4.200-მდე გაიზარდა.

პროფესიათა სწავლების დროს ჩვენ სასწავლებელთა და სკოლათა საწარმოო სახელოსნოებში, ქვანახშირის შახტების სანგრევებში, ბრძმედებსა და მაღრეწინის ღუმელებთან, ფაბრიკა-ქარხნების საამქროებში, ახალშენებლობათა ხარაჩოებზე და ტრანსპორტზე ვეცდილობთ დახმარება გავუწიოთ ჩვენს საყვარელ სამშობლოს.

1947 წელს ჩვენ ამოვიღეთ 2 მილიონი ტონა ქვანახშირი, 270 ათასი ტონა მადანი, შევაკეთეთ 2.000 ფოლადმადალი და 17.000 ვაგონი, დავამზადეთ 2.400 ლოკომოსაპრელი ჩარხი, 60 მილიონი მანეთის ინსტრუმენტი, 4 მილიონი მანეთის სასოფლო-სამეურნეო მანქანათა ნაწილები და მრავალი სხვა ნაწარმი.

ჭაბუკები და ქალიშვილები, რომელთაც შრომითი რეზერვების სასწავლებლები და სკოლები დაამთავრეს და წარმოებაში გადავიდნენ, ცდილობენ გაზდნენ და კიდევაც ხდებიან სტახანოვიანელები, თავიანთი საქმის ოსტატები.

მსოფლიოში სხვა ქვეყანა არ მოიძოვება, სადაც ახალგაზრდობა ისეთ მოსაწილეობას იღებდეს თავისი სახელმწიფოს შენებლობაში, როგორც ეს ჩვენში არის. მსოფლიოში სხვა ქვეყანა არ მოიპოვება, სადაც სახელმწიფო ისე ზრუნავდეს მუშათა კლასის შეესებისათვის, სადაც ახალგაზრდობას პროფესიის შეძენის ისეთი ფართო შესაძლებლობა ჰქონდეს, როგორც ეს საბჭოთა კავშირშია.

მით უფრო მადლიერი ვართ და მით უფრო შეგნებული გვაქვს საშობლოს წინაშე ჩვენი მოვალეობა, როცა ერთმანეთს ვდარებთ ჩვენი ქვეყნის ჭაბუკებისა და ქალიშვილების ცხოვრებას და კაპიტალის ქვეყნების ახალგაზრდობის უსახარელო ცხოვრებას.

საბჭოთა ჭაბუკებსა და ქალიშვილებს პარტია და მთავრობა საშუალებას აძლევენ მიიღონ პროფესიული განათლება, უზრუნველჰყოფენ მათს კულტურულ და ჯანსაღ დასვენებას.

რა მოეხერხებოდა ბედნიერებად მიანნინ ეს ამერიკის, ინგლისის, საფრანგეთის და კაპიტალისტური სამყაროს სხვა ქვეყნების მილიონობით ახალგაზრდა ადამიანს.

ჩვენ იმით ვამაყობთ, რომ ვცხოვრობთ საბჭოთა დიად ქვეყანაში და ისეთ ეპოქაში, როცა მოღვაწეურ პარტიას თქვენი ხელმძღვანელობით კომუნიზმის გამარჯვებისაკენ მიჰყავს მთელი ხალხი.

ჩვენ იმით ვამაყობთ, რომ ბოლშევიკური პარტია და მისი ერთგული თანამშეწე — ლენინურ-სტალინური კომკავშირი დიად ლენინურ-სტალინურ იდეათა სულის კვეთებით გაზრდილან.

ჩვენ იმით ვამაყობთ, რომ გამოგვიცხადეს დიდი ნდობა—ვიყოთ საბჭოთა ქვეყნის გმირი მუშათა კლასის შვილება.

ჩვენთვის თქვენი ზრუნვის პასუხად, ძვირფასო იოსებ ბესარიონის-ძეო, პირობას გაძლევთ ბეჯითად ვისწავლოთ და ვიმუშაოთ, ჩინებულად დავეუფლოთ ჩვენს საწარმოო პროფესიას, გავეფიცოოოთ ტექნიკური, კულტურული და იდეური პირობიზენი.

პირობას გაძლევთ დავიცვათ საბჭოთა მოქალაქის სახელი და ღირსება, მუდამ ვიზრუნოთ ჩვენი საყვარელი სამშობლოს კეთილდღეობისათვის, ჩვენი ხალხის ინტერესებისათვის.

ეაღდებულებას ეკისრულობთ საწარმოო სწავლების პროცესში მიეცეთ 1948 წელს სახალხო მეურნეობას 5 მილიონი ტონა ქვანახშირი, დავამზადოთ სასწავლო სახელოსნებში 3.000 ლოკომოსაპრელი ჩარხი და 70 მილიონი მანეთის სხვადასხვა ინსტრუმენტი.

ჩვენ, შრომითი რეზერვების სასწავლებლების მუშაკები, პირობას გაძლევთ მთელი ჩვენი ძალ-ღონე მოკაზმაროთ მთავრობის დავალების შესრულებაში — მოვამზადოთ და გადავცეთ სახალხო მეურნეობას 1948 წელს 1.100 ათასი კვალიფიციური მუშა, გავადიდოთ კვალიფიციურ მუშათა მომზადება მრეწველობის უმნიშვნელოვანესი ქარხანაში შესდგა მუშებისა და ინჟინერ-ტექნიკოსების საერთო საკარხნო კრება, „საბჭოთა საქართველო ახალ ხუთწლედში" და სხვ.

დიადი თარიღების აღსანიშნავად რაიონის საწარმოებში ახალი ძალით გაჩაღდა სოციალისტური შეჯიბრება ხუთშეკიანი გეგმის ოთხ წელიწადში შესრულებისათვის. ასობით მუშა სტახანოვურ ვაჩაზზე დგება და ნაკისრ ვალდებულებებს დიდი გადაჭარბებით ასრულებს. 26 კომისრის სახელობის ქარხნის სტახანოველება ვ. კორძაძე, ს. სოფაზაშელი, ა. ქვირიშელი, ლ. სიეიკო ყოველდღიურ დავალებას 400-500 პროცენტით ანაღდებენ. ასევე დიდი გადაჭარბებით ასრულებენ საწარმოო დავალებებს სტალინის სახელობის ქარხნის სახელოსნეებელი სტახანოველები ს. ზარიძე, ი. ჭუმბურიძე და სხვები.

ᲛᲔᲠᲥᲘᲐᲜᲘᲡ სახელობის მუშათა კლუბში მოწყობილია სპეციალური გამოფენა. გამოფენა მნახველებს აცნობს რაიონის მოწინავე საწარმოთა და წარჩინებულ ადამიანთა მიღწევებს. დიდი ადგილი აქვს დათმობილი ვასოკ-ფილებისა: ლენინის რაიონი ახალ სტალინურ ხუთწლედში.

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲐᲠᲛᲘᲘᲡ XXX ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲨᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲡ XXVII ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ "ᲨᲔᲡᲐᲮᲕᲔᲓᲠᲐᲓ"

ᲛᲐᲖᲐᲓᲔᲑᲐ ᲒᲐᲩᲐᲦᲓᲐ

ქალაქ თბილისის ლენინის რაიონში გაცხოველებით ეზზიდებიან საბჭოთა არმიის XXX წლისთავისა და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების XXVII წლისთავისათვის. რაიკომის პარტკაბინეტში, სტალინის სახელობის ორთქლმავალ-ვაგონსარემონტო, კიროვის სახელობის დაზგათმშენებელ, ატოსარემონტო ქარხნებში და მთელ რიგ საწარმო-დაწესებულებებში ეწყობა სპეციალური გამოფენები, რომლებშიც ასახული იქნება საბჭოთა საქართველოს მიღწევები ბანგლილი 27 წლის მანძილზე და ჩვენი სახელოვანი არმიის ისტორიული გამარჯვებანი.

1.000-მდე ავიტატორი საწარმო-დაწესებულებებში და ყოფილ საარჩევნო უბნებში ატარებს საუბრებს თემებზე: „ი. ბ. სტალინი — საბჭოთა არმიის დიად გამარჯვებათა სულისჩამდგმელი და ორგანიზატორი", „საბჭოთა არმია—ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მონაპოვართა დამცველი", „საბჭოთა საქართველოს XXVII წელი", „საბჭოთა საქართველო ახალ ხუთწლედში" და სხვ.

ᲡᲐᲜᲐᲠᲐᲛᲝᲝ ᲡᲐᲮᲔᲣᲚᲔᲑᲘ ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝᲡ

ქარხანა „დაზგამ" (თბილისი) წარმატებით დაიწყო 1948 წელს. იანვრის გეგმა ქარხანამ შესრულებულ იქნა ექვსი დღით ადრე. ამავე დროს წარმატებით მიმდინარეობდა მოსამზადებელი მუშაობა ახალი დაზგის გამოსაშვებად.

იანვარში დაწნაურდნენ მთელი რიგი საოსტატოები, ბრიგადები და საამქროები. მოწინავეებად წინადადებით მიმართეს ქარხნის ხელმძღვანელობას ვანაოდეს შეჯიბრება თებერვლის გეგმის ვადამდე, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების XXVII წლისთავისათვის შესასრულებლად. ამ წინადადებას განსახილველად ქარხანაში შესდგა მუშებისა და ინჟინერ-ტექნიკოსების საერთო საკარხნო კრება, რომელზეც მოწინავე ოსტატებმა, ბრიგადირებმა და სტახანოველებმა ერთმანეთს გაუზიარეს თავიანთი გამოცდილება. კრებაზე სიტყვები წარმოსთქვეს: ბ. ქუთათელაძემ, ინჟინერმა ვ. სეფერთელაძემ, ამწოდის საამქროს უფროსმა ვ. ეაწაძემ, ზენინალაძმა მ. აბუაშელიძა, ოსტატმა ვ. ნეტერიაკამ, ხარატმა პ. ზახარიევმა და სხვებმა.

ქარხნის კოლექტივმა იკისრა დაიჩქაროს წელს გამოსაშვებად გათვალისწინებული ახალი სისტემის დაზგათა წარმოების ათვისება და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების წლისთავისათვის — 25 თებერვლისათვის უზრუნველყოს თბილისელ ვეგმის გადაჭარბებით შესრულება.

„ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ" ᲐᲡᲚᲘ ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲐᲡᲚᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲐᲓ

მარქსიზმის საპოდგრამო დოკუმენტის „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" ასი წლისთავის შესარულებასთან დაკავშირებით საქართველოს კ. პ. (ბ) ეკონომის სამეცნიერო ინსტიტუტში პარტკაბინეტში სისტემატიურად ეწყობა კონსულტაციები და სემინარები. 9 თებერვალს აგიტატორებისა და პროპაგანდისტებისათვის ჩატარდა სემინარი „მანიფესტის" 100 წლისთავის შესახებ. როგორც პარტკაბინეტის თებერვლის სამუშაო გეგმა ითვალისწინებს, ქალაქის მთელ რიგ საწარმო-დაწესებულებებში (საავტომობილო ქარხანა, ციოსჩპენი, მესხიშვილის სახელობის თეატრი და სხვ.) ეწყობა ლექციათმოხსენებები. ციოსჩპენში დიდი ინტერესი გამოიწვია ქუთაისის საქალაქო კომიტეტის მდივნის პროპაგანდისტ დარეჯან დ. კოპალიანის მოხსენებამ „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" შესახებ.

„კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" გამოსულიდან 100 წლისთავის აღსანიშნავად სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის მარქსიზმ-ლენინიზმის კათედრა პოლიტიკური ეკონომიის კათედრასთან ერთად აწყობს საშეცნიერო სესიას. სესიაზე წაკითხულ იქნება 4 მოხსენება: „კომუნისტური პარტიის მანიფესტი" პროლეტარული რევოლუციის პროგრამაა" (მოახსენებელი ამხ. გ. ნხეიძე), „კომუნისტური პარტიის მანიფესტი" და კომუნისტური მორალი" (პროფესორი ა. ბოჭორიშვილი), „ბარქსისა და ენგელსის ეკონომიური შეხედულებანი „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" მიხედვით" (დოცენტი ს. ყარსანიძე), „კომუნისტური პარტიის მანიფესტი" და საკურსის პრობლემა" (ლექტორი ე. ჩხაიძე).

ინსტიტუტის ყველა ფაკულტეტზე წაკითხულ საუბრები „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" შესახებ.

საქალაქო საჯარო ბიბლიოთეკაში მოეწყო გამოფენა, მიძღვნილი „კომუნისტური პარტიის მანიფესტის" ასი წლისთავისადმი. გამოფენა დიდძალ მნახველს იზიდავს.

Გ. ᲛᲔᲤᲘᲡᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

„კომუნისტის" საკუთარი კორესპონდენტი

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲗᲐᲛᲠᲗ ᲡᲞᲐᲠᲢᲐᲙᲘᲐᲓᲐ

ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲪᲘᲚᲔᲗᲘᲡ „ᲓᲘᲜᲐᲛᲝᲡ" ᲡᲢᲐᲓᲘᲝᲜᲖᲔ

„დინამოს" ცენტრალურ სტადიონზე მოსკოვში კვირას, 15 თებერვალს, შესდგა რუსეთის ფედერაციის საზამთრო სპარტაკიადის ფინალური შეჯიბრები გაზსნის დღისსწაულზე; სპარტაკიადა მიძღვნილი საბჭოთა არმიის 30 წლისთავისადმი.

ახალგაზრდობის ამ ზეიმს, ახალგაზრდა სპორტსმენების დღესასწაულს, რომლებმაც დიდ სრულყოფას მიაღწიეს, წინ უსწრებდნენ რაიონების, ქალაქების, ოლქებისა და მხარეების ფიზიკური კულტურის კოლექტივების მასობრივი შეჯიბრებანი. შეჯიბრებებში 64 ოლქში, მხარესა და ავტონომიიერ საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკებში ორნახევარ მილიონამდე მონაწილე მიიზიდეს. ამჟამად რუსეთის სფსრ რესპუბლიკაში ითვლება 75 ათასი ფიზკულტურული კოლექტივი, რომლებიც 3,5 მილიონ კაცს ეერთიანებენ. შეკრებილია 347 სტადიონი, 420 საკიმნასტიკო დარბაზი, 8 ათასამდე სათხილამურო ადგილი.

თვალუწვდენ თოვლიან სივრცეებში, ყინულოვან მინდვრებში, მშვენივრად მოწყობილ სასპორტო დარბაზებში ფეზავე და დამბალულ ბრძოლაში იმენდნენ ჩვენი სამშობლოს დედაქალაქში სრულიად რუსეთის სპარტაკიადის ფინალზე დასწრების საპატიო უფლებას. მოსკოველი ოლქში შესარჩევ შეჯიბრებათა სტატეზე გამოვიდა 300 ათასი ფიზკულტურელი, ბაშკირეთის რესპუბლიკასა და სვერდლოვსკის ოლქში — 100 ათასი თვითეულში. 700-ზე მეტი კოლექტივი მონაწილეობდა კუიბიშევის ოლქის სპარტაკიადაში. ბურიატ-მონღოლეთის 500 კოლეფურნე იღებდა მონაწილეობას მძლეოსანთა კონკურსში. ამ რესპუბლიკაში ხელი მიჰყავს საცეკვო სპორტს, რომელშიც საბჭოთა სპორტსმენებმა მსოფლიო რეკორდები დაამყარეს. და ასეა ყველგან, მთელი რუსეთის სფსრ რესპუბლიკაში.

ადგილობრივმა სპარტაკიადებმა ცხადყვეს ახალგაზრდობის სასპორტო ოსტატობის მნიშვნელოვანი ზრდა.

35 ერთეულის წარმომდგენლები, სოუკეთეესონი ოკეთესთა შორის, მოსკოეს ჩამოვიდნენ. საზეიმო პარადისათვის ისინი მწყობრ რიგებად ჩაშწკრიგდნენ „დინამოს" სტადიონის დათოვლილ მოედანში.

ზამთრის ჰაერში ეუცრად გაისმა მქუხარე ჩაში. ცენტრალურ ლოჟაში გამოჩნდნენ ამხანაგები კ. ე. ვოროშილოვი, ნ. მ. შვერნიკი, ა. ნ. კოსიგინი, ა. ა. ჟუნკეკოვი, მ. ი. როდიონოვი, ი. ა. ვლასოვი, ბ. ნ. ჩერნოუსოვი, ი. ა. პარფენოვი, ს. მ. ბუდიონნი, ნ. ა. მიხაილოვი, ვ. ნ. მაკაროვი, ი. პ. დალმატოვი, ნ. ნ. რომანოვი.

ᲨᲠᲝᲛᲘᲗᲘᲡ ᲠᲔᲖᲔᲠᲕᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘᲡ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲗᲐ ᲛᲝᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲣᲨᲐᲙᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲓᲘᲓ ᲑᲔᲚᲐᲓᲡ ᲘᲝᲡᲔᲑ ᲑᲔᲡᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ-ᲫᲔ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘᲡ

ძვირფასო და საყვარელო იოსებ ბესარიონის-ძეო!

ᲛᲔᲠᲥᲘᲐᲜᲘᲡ სახელობის ქარხნის ეკონომიური ანგარიშგების ანალიზი ცხადყოფს, რომ ეკონომიური ანგარიშგების ანალიზი ცხადყოფს, რომ ᲛᲔᲠᲥᲘᲐᲜᲘᲡ სახელობის ქარხნის ეკონომიური ანგარიშგების ანალიზი ცხადყოფს, რომ ᲛᲔᲠᲥᲘᲐᲜᲘᲡ სახელობის ქარხნის ეკონომიური ანგარიშგების ანალიზი ცხადყოფს, რომ

ისტორიის ფალსიფიკაციორები

(ისტორიული ცნობა)

III

საბჭოთა კავშირის იზოლაცია. საბჭოთა კავშირ-გერმანიის თავდაუსხმელობის პაქტი

ჩეხოსლოვაკიის დაპყრობის შემდეგ ფაშისტურმა გერმანიამ საყურადღებო ამკარად მთელი მსოფლიოს თვალწინ დაიწყო ომისთვის მზადება. ჰიტლერმა, რომელსაც ინგლისი და საფრანგეთი აქეზებდნენ, თავი დაანება ცეცხლნიერებას და თავს აღარ აჩვენებდა ევროპის პრობლემების მშვიდობიანი მოწესრიგების მომხრედ. დადგა ომისწინა პერიოდის ყველაზე დრამატული თვეები. უკვე მაშინ ცხადი იყო, რომ თვითეული დღე კატასტროფის ახლოვებდა უბედურების სამხედრო კატასტროფასთან.

როგორი იყო მაშინ ერთი მხრივ საბჭოთა კავშირისა და მეორე მხრივ დიდი ბრიტანეთისა და საფრანგეთის პოლიტიკა?

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ისტორიის ფალსიფიკატორთა ცდა — თავი აარიდონ ამ კითხვაზე პასუხის გაცემას, მხოლოდ იმას მოწმობს, რომ მათი სინდისი შებღალულია.

სიმართლე ის არის, რომ ინგლისი და საფრანგეთი ამერიკის შეერთებული შტატების მმართველი წრეების მხარდაჭერით 1939 წლის გაზაფხულისა და ზაფხულის სამედისწერო პერიოდშე, როცა ომი კარზე იყო მოსულები, განაგრძობდნენ თავიანთი პოლიტიკის ძველ გეზს. ეს იყო საბჭოთა კავშირზე ჰიტლერული გერმანიის აროგოკაციული წასისიანების პოლიტიკა, რასაც მოსატყუებლად ფარავდნენ არა მარტო ფარისეველური ფრაზებით საბჭოთა კავშირთან თანამშრომლობისათვის მზადყოფნის შესახებ, არამედ ზოგიერთი უხეირო დიპლომატიური მანევრებითაც, რომლებსაც ხალხთა საზოგადოებრივი აზრისათვის უნდა დაემალა მათ მიერ აღებული პოლიტიკური კურსის ნამდვილი ბასიათი.

ასეთი მანევრები იყო, უწინარეს ყოვლისა, 1939 წლის მოლაპარაკება, რაც ინგლისმა და საფრანგეთმა დაიწყეს საბჭოთა კავშირთან. საზოგადოებრივი აზრის მოსატყუებლად ინგლისსა-საფრანგეთის მმართველი წრეები ცდილობდნენ ეს მოლაპარაკება წარმოედგინათ როგორც ჰიტლერული აგრესიის შემდგომი გავრცელებისათვის წინააღმდეგობის გაწევის სერიოზული ცდა. მაგრამ ამბების მთელი შემდგომი მსვლელობით საფსენთ ნათელი გახდა, რომ ინგლის-საფრანგეთის მხარისათვის ეს მოლაპარაკება თავიდანვე მხოლოდ მორიგი სვლა იყო მის ორპოფულ თამაშში.

ეს ცხადი იყო ავრეთვე ჰიტლერული გერმანიის ხელმძღვანელებისათვის, რომელთათვისაც ინგლისისა და საფრანგეთის მთავრობების მიერ საბჭოთა კავშირთან წამოწყებული მოლაპარაკების აზრი, რასაკვირველია, საიდუმლოების არ წარმოადგენდა. ეი რას სწერდა, მაგალითად, ამის შესახებ გერმანიის ელჩი ლონდონში დირქსენი გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროსადმი 1939 წლის 3 აგვისტოს მოხსენებაში, როგორც ამას მოწმობს საბჭოთა არქივის მიერ ჰიტლერული გერმანიის განადგურებისას ხელში ჩაგდებული დოკუმენტები:

„ამ 3 სექტემბრს შთამბეჭდილება, რომ უკანასკნელ თვეებში წარმოშობილი ურთიერთობა სხვა სახელმწიფოებთან მხოლოდ საერეგო საშალებაა გერმანიასთან ნამდვილი შერიგებისათვის და რომ ეს ურთიერთობა გაჩერება, როგორც კი მიღწეული იქნება ერთადერთი დიდმნიშვნელოვანი და ამ ღონისძიებათა შესაბამისი მიანი — გერმანიასთან შეთანხმება“.

ამ აზრს მტკიცედ ეზიარებდა ყველა გერმანელი დიპლომატი, რომლებიც თვალყურს ადევნებდნენ ვითარებას ლონდონში.

თავის მეორე საიდუმლო მოხსენებაში ბერლინისადმი, დირქსენი სწერდა:

„ინგლისს სურს შეიარაღებისა და მოკავშირეთა შეძენის მეთოდით გაძლიერდეს და გაუთანასწორდეს ღერძს, მაგრამ ამავე დროს მას სურს სეკალოს მოლაპარაკების ეზოთ მიაღწიოს გერმანიასთან შეთანხმებას“.*)

ცალსმენებლები და ისტორიის ფალსიფიკატორები ცდილობენ დამალონ ეს დოკუმენტები, ვინაიდან ეს დოკუმენტები ნათელს ჰფენენ ომისწინა უკანასკნელი თვეების ვითარებას, რომლის სწორად შეუფასებლად შეუძლებელია გავიგოთ ომის ნამდვილი წინა ისტორია. როდესაც ინგლისი და საფრანგეთი ამერიკის შეერთებული შტატების მმართველი წრეების მხარდაჭერით მოლაპარაკებას იწყებდნენ საბჭოთა კავშირთან და გარანტიებს აძლევდნენ პოლონეთს, რუმინეთსა და ზოგიერთ სხვა სახელმწიფოს, ისინი ეწეოდნენ ორპოფულ თამაშს, რაც გათვალისწინებული იყო ჰიტლერულ გერმანიასთან შეთანხმებისათვის იმ მიზნით, რომ მისი აგრესია წარემართათ აღმოსავლეთთან, საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ.

ერთი მხრივ ინგლისსა და საფრანგეთს და მეორე მხრივ საბჭოთა კავშირს შორის მოლაპარაკება დაიწყო 1939 წლის მარტში და დაახლოებით ოთხ თვეს გაგრძელდა.

ამ მოლაპარაკების მთელმა მსვლელობამ სრული ნიშნადგი გვიჩვენა, რომ იმ დროს, როცა საბჭოთა კავშირი ცდილობდა დასაკეთო სახელმწიფოებთან მიეღწია ფართო და თანასწორუფლებიანი შეთანხმებისათვის, რომელსაც თუნდაც უკანასკნელ მომენტში შეეძლებოდა გერმანიის შეჩერება ეფრთაბინა ომის გაჩაღებისგან, ინგლისსა და საფრანგეთის მთავრობები, რომლებიც შეერთებული შტატების მხარდაჭერას ეყრდნობოდნენ, სრულიად სხვა მიზნებს ისახავდნენ. ინგლის-საფრანგეთის მმართველი წრეები, რომლებიც მიჩვეულნი იყვნენ სხვისი ხელით ნარის გლეჯვას, აბჯარადაც შეეცადნენ თავ მოუხვიათ საბჭოთა კავშირისათვის ვალდებულებანი, რომელთა ძალითაც სსრ კავშირი იკისრებდა შესაძლო ჰიტლერული აგრესიისათვის წინააღმდეგობის მსგენელის მთელ სიმძიმეს, ხოლო ინგლისი და საფრანგეთი სრულიად არ შეიბოჭავდნენ თავს რაიმე ვალდებულებანი საბჭოთა კავშირის მიმართ.

ინგლის-საფრანგეთის მმართველებს ამ პაქტების განხორციელებაზე რომ მეჭიხრნებინათ, ისინი საგონებლად მიუაზოლოდნენ თავიანთი მირთოთა-ფაზეთ ბანხორციელებს, რომელიც ამაში მდგომარეობდა, რომ რაც შეიძლება მალე შეეჯახებინათ ერთმანეთისათვის გერმანია და საბჭოთა კავშირი. მაგრამ, ეს განზრახვა გამოიკვეთა საბჭოთა მთავრობამ, რომელიც მოლაპარაკების „ყველა ეტაპზე დასაფეთ ინგლისსა-საფრანგეთის დიპლომატიურ ფაფდებსა და ხერხებს უპირისპირებდა თავის აშკარა და ნათელ წინადადებებს, რომლებიც ეჭსაურებოდნენ მხოლოდ ერთ მიზანს — ევროპაში შვიდობის დაცვის საქმეს.

საჭირო არ არის გავიხსენოთ ამ მოლაპარაკების ყველა პერიპეტია. საკმარია შეხსენებები აღვიდგინოთ მხოლოდ ზოგიერთი უმნიშვნელოვანესი მომენტი. საკმარისია გავიხსენოთ ის პირობები, რომლებიც საბჭოთა მთავრობამ ამ მოლაპარაკების დროს წამოაყენა: ინგლისსა, საფრანგეთსა და სსრ კავშირს შორის აგრესიის წინააღმდეგ „ურთიერთდახმარების ეფექტიანი პაქტის დადება; ინგლისის, საფრანგეთისა და სსრ კავშირის მხრივ ცენტრალური და აღმოსავლეთი ევროპის სახელმწიფოების, მათ შორის სსრ კავშირის მოსაზღვრე უკლებლივ ყველა ევროპული ქვეყნის გარანტირება; ინგლისსა, საფრანგეთსა და სსრ კავშირს შორის კონკრეტული სამხედრო შეთანხმებების დადება აგრესორების თავდასხმის შემთხვევაში ერთმანეთისათვის და გარანტიის მქონე სახელმწიფოებისათვის დაუყოვნებლივი და ეფექტიური დახმარების ფორმებისა და ოდენობის შესახებ.*)

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მესამე სესიაზე 1939 წლის 31 მაისს ვ. მ. მოლოტოვი აღნიშნავდა, რომ ინგლისა-საფრანგეთის „ზოგიერთ წარმომადგენლები, რომლებიც „ეამოყენებენ ნებისმიერ ფორმას, ან იყო ამ მოლაპარაკების დროს, არ იყო ურთიერთვალდებულებებისა და თანასწორობის ელემენტარული პრინციპი, რომელიც საკალებელია ყოველგვარ თანასწორუფლებიან შეთანხმებაში“.

„უზრუნველპოფდნენ რა თავიანთ თავს, — სთქვა ვ. მ. მოლოტოვმა, — აგრესორების პირდაპირი თავდასხმისაგან ურთიერთდახმარების პაქტების დადებით ურთიერთშორის და პოლონეთთან, და „უზრუნველპოფდნენ რა თავიანთს სსრ კავშირის დახმარებას პოლონეთსა და რუმინეთზე აგრესორების თავდასხმის შემთხვევაში, ინგლისელები და ფრანგები ღიად სტოვებდნენ საკითხს — შეუძლია თუ არა სსრ კავშირს თავის მხრივ იქონიოს მათი დახმარების იმედი მასზე აგრესორების პირდაპირი თავდასხმის შემთხვევაში, ისევე როგორც ღიად სტოვებდნენ მეორე საკითხს — შეუძლიათ თუ არა მთა მონაწილეობა მიიღონ გარანტიის მიცემაში სსრ კავშირის მხაზეიერე ევროპის სახელმწიფოთათვის, რომლებიც სსრ კავშირის ჩრდილოეთ დასაკეთო საზღვრებს ეკვრიან, თუ ისინი უძლეურნი აღმოჩნდებიან დაიცვან თავიანთი ნეიტრალიტეტი აგრესორების თავდასხმისაგან. ამგვარად, გამოდიოდა არათანასწორი მდგომარეობა სსრ კავშირისათვის“.

მაშინაც კი, როცა ინგლის-საფრანგეთის წარმომადგენლები სტაყვიერად ეთანხმებოდნენ ინგლისის, საფრანგეთისა და სსრ კავშირის ურთიერთდახმარების პრინციპს ურთიერთვალდებულებათა პირობებში, აგრესორის პირდაპირი თავდასხმის შემთხვევაში, — ისინი ამას მთელ რიგ შენიშვნებს უკეთებენ, რომლებიც ამ თანხმობის ფიქციურს ხდიდნენ.

გარდა ამისა, ინგლის-საფრანგეთის წინადადებანი თავდაუსწინებენ სსრ კავშირის მხრივ დახმარების იმ ქვეყნებისადმი, რომლებსაც ინგლისელებმა და ფრანგებმა გარანტიების დაპირება მისცეს, მაგრამ მათ არაფერი უთქვამთ თავიანთი დახმარების შესახებ სსრ კავშირის ჩრდილოოდასავლეთი საზღვარზე მდებარე ქვეყნებისათვის — ბალტიისპირა სახელმწიფოებისათვის, მათზე „აგრესორის თავდასხმის შემთხვევაში.

ყველა ზემოთ მოყვანილი მოსაზრების მიხედვით, ვ. მ. მოლოტოვმა გაანაცხადა, რომ საბჭოთა კავშირის არ შეუქმია იესრის ვალდებულებანი ზოგი ქვეყნების მიმართ, თუ ასეთივე გარანტიები არ იქნება საბჭოთა კავშირის ჩრდილოეთ-დასავლეთ საზღვრებზე მდებარე ქვეყნების მიმართ.

საჭიროა აგრეთვე გავიხსენოთ, რომ რიცა 1939 წლის 18 მარტს ბრიტანეთის ელჩი მოსკოვში სიიდი შეეკითხა საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარს, თუ როგორი იქნებოდა საბჭოთა კავშირის პოზიცია რუმინეთის წინააღმდეგ ჰიტლერული აგრესიის შემთხვევაში, რის მომზადების შესახებაც ინგლისელებს ჰქონდათ ცნობები, და როცა საბჭოთა კავშირის მხრივ დაყენებულ იქნა კითხვა, როგორი იქნებოდა ასეთი პირობებში ინგლისის პოზიცია, სიიდმა თავი აარიდა პასუხს და შენინა, რომ გეოგრაფიულად რუმინეთი საბჭოთა კავშირთან უფრო ახლოა, ვიდრე ინგლისთანა.

ამრიგად, პირველი ნაბიჯიდანვე აშკარად გამოიკვეთა ინგლისის მმართველი წრეების მისწრაფება შეემოწმათ საბჭოთა კავშირი გარკვეული ვალდებულებებით, თვითონ კი განეზე დარჩენილიყვნენ. ამავე მარტივ ხერხს შემდეგ სისტემატიურად, კვლავ და კვლავ, იმეორებდნენ მოლაპარაკების მთელი მიმდინარეობის მანძილზე.

ინგლისის შეკითხვის საპასუხოდ საბჭოთა მთავრობამ წამოაყენა წინადადება — „მოწვეული ყოფილიყო ყველაზე დაინტერესებული სახელმწიფოების, სახელდობრ: დიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთის, რუმინეთის, პოლონეთის, თურქეთისა და საბჭოთა კავშირის წარმომადგენლთა თათბირი. საბჭოთა მთავრობის აზრით ასეთი თათბირი ყველაზე მეტ შეძლებლობას მოგვაცემდა ნამდვილი მდგომარეობის და ყველა მისი მონაწილეთა პოზიციის გამოსარკვევად. მაგრამ ბრიტანეთის მთავრობამ უპასუხა, რომ საბჭოთა წინადადებას ნაადრეად სთვლიდა.

კონფერენციის მოწვევის ნაცვლად, რომელიც შესაძლებელ გახდიდა შეთანხმებას აგრესიის წინააღმდეგ ბრძოლის კონკრეტულ ღონისძიებათა შესახებ, ინგლისის მთავრობამ საბჭოთა მთავრობას 1939 წლის 21 მარტს შესთავაზა მასთან ერთად, აგრეთვე საფრანგეთთან და პოლონეთთან ერთად, ხელი მოეწერა დეკლარაციისათვის, რომლითაც ხელმომწერი მთავრობები იკისრებდნენ „ეთათბირთან ინ ნაბიჯების შესახებ, რომლებიც უნდა გადადგმულიყო საერთო წინააღმდეგობისათვის“, იმ შემთხვევაში თუ „ევროპის რომელიმე სახელმწიფოს მოდუკეიდებლობას საფრთხე შეექმნებოდა“. ბრიტანეთის ელჩი ამტკიცებდა, რომ მისი წინადადება მისაღები იყო და განსაკუთრებით ხაზს უსვამდა იმ გარემოებას, რომ დეკლარაცია შედგენილი იყო „ულოწესად ნაკლებ დამავალდებულებელი გამოთქმებით.

საგულისხმო ცხადი იყო, რომ ასეთი დეკლარაცია არ იქნებოდა აგრესორის მხრივ შექმნილი საფრთხის წინააღმდეგ ბრძოლის სერიოზული საშუალება. მიგრამ საბჭოთა მთავრობა ფიქრობდა, რომ ასეთი მცირე დაპირების შემცველი დეკლარაციაც კი შეიძლებოდა გამხდარიყო თუნდაც ერთგვარი ნაბიჯი წინ აგრესორის ალაგმვის საქმეში, და დათანხმდა მიეღო ინგლისის წინადადება. მაგრამ უკვე 1939 წლის 1 აპრილს ინგლისის ელჩმა მოსკოვში განაცხადა, რომ ინგლისი ერთობლივი დეკლარაციის საკითხს მოხსნილად სთვლიდა.

ყველე ორი კვირის გაჭიანურების შემდეგ ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ჰალიფაქსმა მოსკოველი ელჩის მეშვეობით საბჭოთა მთავრობას შესთავაზა ახალი წინადადება, რაც იმაში მდგომარეობდა, რომ საბჭოთა მთავრობას გაეკეთებინა ვინაბლადება, რომ, „აგრესიის აქტის შემთხვევაში საბჭოთა კავშირის რომელიმე ევროპელი მეზობლის წინააღმდეგ, რომელიც წინააღმდეგობას გასწევდა, შეიძლება იმედი იქონინონ საბჭოთა მთავრობის დახმარებისა, თუ ეს დახმარება სასურველი იქნა“.

ამ წინადადების მთავარი აზრი ის იყო, რომ ლატვიის, ლიტვის, ესტონეთის, ფინეთის წინააღმდეგ გერმანიის აგრესიის აქტის შემთხვევაში საბჭოთა კავშირი ვალდებული იყო დახმარება გაეწია მათთვის ისე, რომ ინგლისის მხრივ დახმარების გაწევის არავითარი ვალდებულება არ ყოფილიყო, ესე იგი, მარტოდმარტო ჩაბმულიყო გერმანიის წინააღმდეგ ომში. რაც შეეხება პოლონეთსა და რუმინეთს, რომლებსაც ინგლისმა გარანტიები მისცა, ამ შემთხვევაშიც საბჭოთა კავშირს დახმარება უნდა აღმოეჩინა მათთვის აგრესიოლოგ წინააღმდეგ. მაგრამ ამ შემთხვევაშიც ინგლისის არ სურდა აღელო რაიმე ვალდებულება საბჭოთა კავშირთან ერთად და თავისუფლებას იტოვებდა ყოველგვარი მანევრისათვის, თუ აღარფერს ვიტყვით იმის შესახებ, რომ ამ წინადადების თანახმად პოლონეთი და რუმინეთი, აგრეთვე ბალტიისპირა სახელმწიფოები არაფერთარ ვალდებულებას არ კისრულობენ სსრ კავშირის მიმართ.

მაგრამ საბჭოთა მთავრობას არ სურდა ხელიდან გაეშვა იმინ არც ერთი შესაძლებლობა, რომ მიეღწია შეთანხმებისათვის სხვა სახელმწიფოებთან ჰიტლერული აგრესიის წინააღმდეგ ერთობლივი ბრძოლის შესახებ. მან დაფუოვნებლივ წარადგინა ბრიტანეთის მთავრობას შეეხებელი ფრანგ-ბრიტანული წინადადება. ეს წინადადება იმაში მდგომარეობდა, რომ „ჯერ ერთი, საბჭოთა კავშირს, ინგლისსა და საფრანგეთს ეკისრნათ ურთიერთვალდებულება გაეწიათ ერთმანეთისათვის ყოველგვარი დაუფოვნებელივი დახმარება, სამხედრო დახმარების ჩათვლით, რომელიც ამ სახელმწიფოს წინააღდგება აგრესიის შემთხვეაში; მეორე, რომ საბჭოთა კავშირს, ინგლისსა და საფრანგეთს ვალდებულება ეკისრნათ ყოველგვარი, მათ შორის სამხედრო დახმარება აღმოეჩინნთ აღმოსავლეთ ევროპის იმ სახელმწიფოებისათვის, რომლებიც ფდებარეობენ ბალტიისა და შავ ზღვებს შუა და ესაზღვრებოდნენ საბჭოთა კავშირს, ამ სახელმწიფოთა წინააღდგეგ აგრესიის შემთხვეაში. დასასრულ, მესამე, საბჭოთა კავშირს, ინგლისსა და საფრანგეთს უნდა ეკისრნათ ვალდებულება მოკავე ვადაში დაეწესებინათ სამხედრო დახმარების ოდენობა და ფორმები, რომელიც უნდა გაეწიათ ფაფოვანი ამ სახელმწიფოსათვის ზემოთ აღნიშნულ ორივე შემთხვეაში.

ასეთი იყო საბჭოთა წინადადების ყველაზე მნიშვნელოვანი პუნქტები. ძნელი არ არის დაინახოთ საბჭოთა წინადადების ძირითადი განსხვავება ბრიტანეთის წინადადებისაგან, რამდენადაც საბჭოთა წინადადება შეიცავდა აგრესორის წინააღმდეგ ერთობლივი მოქმედების ნამდვილად ეფექტიან ზომებს.

სამი კვირის განმავლობაში ინგლისის მთავრობას ამ წინადადებაზე არა ეთქვა პასუხი არ გაუცია. ამან ინგლისში ჯამიოწვია მზარი შეშფოთება, რის მედეგადაც ინგლისის მთავრობას, ბოლოს და ბოლოს, მოუხდა, გამოეგონა მორიგი მანევრი საზოგადოებრივი აზრის მოსატყუებლად.

8 მაისს მოსკოვში მოვიდა ინგლისის პასუხი, ან უფრო ზუსტად, ინგლისის კონტრწინადადება. საბჭოთა მთავრობას კვლავ წინადადებას ძალეგნენ გაეკეთებინა ცალმხრივი განცხადება, რომელთაგან იგი „ვალდებულებას იკისრებდა იმ შემთხვევაში, თუ დიდი ბრიტანეთი და საფრანგეთი ჩაბმული აღმოჩნდებოდნენ საომარ მოქმედებაში, მათ მიერ ნაკისარ ვალდებულებათა შესასრულებლად“ (ბელგიის, პოლონეთის, რუმენეთის, საბერძნეთისა და თურქეთის წინაშე) „დაუყოვნებლივი დახმარება გაეწია, თუ ეს დახმარება სასურველი აღმოჩნდებოდა, ამასთან სახე და პირობები, რომლითაც ეს დახმარება გაეწევოდა, შეთანხმების საგანი უნდა გამხდარიყო“.

ამ წინადადებაზე საქმე ეხებოდა საბჭოთა კავშირის ცალმხრივ ვალდებულებას. მას უნდა ეკისრა დახმარების გაწევა ინგლისისა და საფრანგეთისათვის, რომლებიც თავის მხრივ ამსოლუტურად არაეფარან ვალდებულებას არ კისრულობენენ საბჭოთა კავშირის წინაშე ბალტიისპირა რესპუბლიკების მიმართ. ამრიგად, ინგლისი წინადადებას იძლეოდა ჩაეყენებინათ სსრ კავშირი ერთ არათანასწორ მდგომარეობაში, რაც მოუღებელი და შეუფერებელია ყოველი დამოუკიდებელი სახელმწიფოსათვის.

ადვილი გასაგებია, რომ სინამდვილეში ინგლისის წინადადება ეგზავნებოდა არა იმდენად მოსკოვს, რამდენადაც ბერლინს. გერმანელებს სთავაზობდნენ თავს დასხმოდნენ საბჭოთა კავშირის და აგრძნობინებდნენ მათ, რომ ინგლისი და საფრანგეთი ნეიტრალიტეტს შეინარჩუნებენ, თუ კი გერმანიის თავდასხმა სხვა მხიერებაზე ბალტიისპირეთიდან.

11 მაისს საბჭოთა კავშირის, ინგლისისა და საფრანგეთის მოლაპარაკება კიდევ უფრო გართულდა, პოლონეთის მოსკოველი ელჩის, გრეიბოფსკის განცხადებით, რომ „პოლონეთი შესაძლებლად არ სთვლის სსრ კავშირთან ურთიერთდახმარების პაქტის დადებას...“.

რასაკვირველია, პოლონეთის წარმომადგენელის ასეთი განცხადების გაკეთება შეეძლო მხოლოდ ინგლისისა და საფრანგეთის მმართველი წრეებისის თანხმობითა და მოწონებით.

მოსკოვის მოლაპარაკებაში ინგლისისა და საფრანგეთის წარმომადგენელთა საქციელი იმდენად პროვოკაციულ ხასიათს ატარებდა, რომ დასაგეთი სახელმწიფოების მმართველ ბანაკშიც კი გამოჩნდნენ ადამიანები, რომლებიც მაკაცად აკრიტიკებდნენ ასეთ უხეშ თამაშს. მაგალითად, 1939 წლის ზაფხულში ლოიდ ჯორჯი გამოვიდა ფრანგულ გაზეთ „სე სუარში“ მკაცრი სტატიით, რომელიც მიმართული იყო ინგლისის პოლიტიკის ხელმძღვანელთა წინააღდეგ. ლოიდ ჯორჯი ეხებოდა იმ დაუსრულებელი გაჭიანურების მიზეზებს, რომელშიც მოექცა საბჭოთა კავშირთან ინგლისისა და საფრანგეთის მოლაპარაკება, და სწერდა, რომ ამ კითხვაზე შეაძლებელია მხოლოდ ერთი პასუხი:

„ნეიერ ჩემბერლენს, ჰალიფაქსს და ჯონ სიმონს არაეთარი შეთანხმება არ სურთ რუსეთთან“.

რასაკვირველია, ის რაც ცხადი იყო ლოიდ ჯორჯისათვის, არანაკლებ ცხადი იყო ჰიტლერული გერმანიის მესვეურებისათვის, რომლებსაც მშვენივრად ესმოდათ, რომ დასავეთი სახელმწიფოები არც კი ფიქრობდნენ საბჭოთა კავშირთან სერიოზულ შეთანხმებას, ორამდენ სრულიად სხვა მიზანს ისახავდნენ. ეს მიზანი იმაში მდგომარეობდა, რომ ფაქეზებინათ ჰიტლერი, რაც შეიძლება მალე დასხმოდა თავს საბჭოთა კავშირს და უზრუნველყოთ მისთვის ამ თავდასხმის პრეძიადე საბჭოთა კავშირისათვის ყველაზე არაგნელსაყრელი პირობების შექმნა გერმანიასთან ომის შემთხვევაში.

ამასთან, დასავეთი სახელმწიფოები დაფსრულებლივ აჭიანურებდნენ საბჭოთა კავშირთან მოლაპარაკებას და ცდილობდნენ არსებითი საკითხები ჩაეხრნთ ფარლმან შესწორებებსა და დაფსრულებელ ვარიანტებში. ყოველთვის, როცა საქმე ეხებოდა რაიმე რეალური ვალდებულებებს, ამ სახელმწიფოთა წარმომადგენლები თავს იკატუნებენენ, თითქოს არ ესმოდათ რაში იყო საქმე.

მაისის დამლევს ინგლისმა და საფრანგეთმა წამოაყენეს ახალი წინადადებები, რომლებიც წინანდელ ვარიანტს რამდენადმე აუფჯობესებდნენ, მაგრამ კვლავ ეტოვებდნენ საბჭოთა კავშირისათვის არსებითად მნიშვნელოვან საკითხს საბჭოთა კავშირის ჩრდილოეთ დასავეთი საზღვარზე მდებარე სამი ბალტიისპირა რესპუბლიკის გარანტიის შესახებ.

ამრიგად, ინგლისისა და საფრანგეთის მმართველები, რომლებიც თავიანთი ქვეყნების საზოგადოებრივი აზრის ზეგავლენით ზოგიერთ სიტყვიერ დათმობებზე მიდიოდნენ, განაგრძობდნენ თავიანთ წინანდელ გეზს და უკეთებდნენ თავიანთ წინადადებებს სხვადასხვა ზენინშენებს, რომლებიც ამ წინადადებებს აშკარად მიუღებელს ხდიდნენ საბჭოთა კავშირისათვის.

მოსკოველ მოლაპარაკების დროს ინგლის-საფრანგეთის წარმომადგენელთა საქციელი იმდენად შეუფესარებელი იყო, რომ ვ. მ. მოლოტოვმა 1939 წლის 27 მაისს განუცხადა ინგლისის ელჩს ნიიდს და საფრანგეთის საქმეთა რწმუნებულს პაიარს, რომ მათ მიერ წარმოდგენილი პროექტი შეთანხმებისა ეგრეთაბრი აგრესორის წინააღმდეგ ერთობლივი მოქმედების შესახებ, არ შეიცავს სსრ კავშირის, ინგლისისა და საფრანგეთის ეფექტიანი ურთიერთდახმარების ორგანიზაციის ვეგმას და არც „კიდეშოწმობს, რომ ინგლისისა და საფრანგეთის მთავრობები სერიოზულად არიან დაინტერესებულნი შესახებაშისი პაქტის სამუშაოთ კავშირთან. ამასთან პირდაპირ იქნა განცხადებული, რომ ინგლის-საფრანგეთის წინადადება ჰპაიდებს აზრს, რომ ინგლისისა და საფრანგეთის მთავრობები დაინტერესებული არიან არა იმდენად თვით პაქტით, რამდენადაც მის შესახებ ლაპარაკით. შესაძლებელია, ეს ლაპარაკი ინგლისსა და საფრანგეთს სურდეთ ზოგიერთ რაღაც მიზნებისათვის. საბჭოთა მთავრობისათვის ეს მიზნები ცნობილი არ არის. საბჭოთა მთავრობა დაინტერესებული არა პაქტის შესახებ ლაპარაკით, არამედ ეფექტიანი აგრესიის წინააღმდეგ სსრ კავშირის, ინგლისისა და საფრანგეთის ქმედითი ურთიერთდახმარების ორგანიზაციით. ინგლის-საფრანგეთის წარმომადგენელები გაფორხილნეს, რომ საბჭოთა მთავრობას განზრახვა არა აქვს მონაწილეობა მიიღოს პაქტის შესახებ, ლაპარაკში, რომლის მიზნები სსრ კავშირმა არ იცის და რომ ინგლისსა და საფრანგეთის მთავრობებს შეუძლიათ ასეთი ლაპარაკი აწარმოონ უფრო შესაფერის პარტნიორებთან, ვიდრე სსრ კავშირია.

მოსკოველ მოლაპარაკებას დაუსრულებელი აჭიანურებენენ. მოლაპარაკებეს ასეთი შეუწყნარებელი გაჭიანურების მიზეზები წამოაყენესტალა ლონდონის „ტაიმსმა“, რომელიც სწერდა: „რუსეთთან სწრაფმა და გადამწყვეტმა კავშირმა შეიძლება ხელი შეუშალოს სხვა მოლაპარაკებებს...“*) „სხვა მოლაპარაკებაზე“ რომ სწერდა, „ტაიმსს“, აშკარაა, მხედველობაში ჰქონდა რობერტ ჰადსონის, ინგლისის ზეფისაკომ ეკონომიკურ მრჩეველთან დოქტორ ჰელმუტ ეოლტფთან ინგლისის მიერ ჰიტლერული გერმანიისათვის ფრიად დიდი თანხის სესხის მიცემის შესაძლებლობის შესახებ, რაზედაც შემდეგ ვეკეკნება ლაპარაკი.

ბარდა ამისა, როგორც ცნობილია, იმ დღეს, როცა ჰიტლერული არმია პრაღაში შევიდა, პრესის ცნობით, ინგლისის მრეწველობის ფედერაციის დელეგაციია დიუსელდორფში აწარმოებდა მოლაპარაკებას ფაროო შეთანხმების დადების შესახებ გერმანიის მსგელ მრეწველობასთან.

ყურადღებას იპყრობდა ის გარემოებაც, რომ დიდი ბრიტანეთის სახელით მოსკოვში მოლაპარაკებს წარმოება დაეკალებელი ჰქონდათ მეორეხარისხოვან პირებს, მაშინ როცა ჰიტლერთან მოლაპარაკებისათვის ინგლისიდან გაეგზავნა თვით ჩემბერლენი და თანაც არაერთხელ. დიდმნიშვნელოვანია აღინიშნოს ისიც, რომ სსრ კავშირთან მოლაპარაკებისათვის ინგლისის მიერ მთის ორეშფოფულ თამაშში საქმე ის არის, რომ სსრ კავშირთან აშკარა მოლაპარაკებასთან ერთად **ინგლისელები ფარულ მოლაპარაკებს ეწეოდნენ გერმანიასთან და ამ უკანასკნელ მოლაპარაკებას ისინი გაცილებით უფრო დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ.**

თუ მოსკოვში მოლაპარაკებით დასავლეთ სახელმწიფოთა მმართველ წრეები ცდილობდნენ უწინარეს ყოვლისა მოედენებინათ ფაროვანი ეჭვები საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, მოსკოვი 1947 წ., გვ. 371.

*) ბერლინი და კანი, „ფარული ომი საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ“, მოსკოვი 1947 წ., გვ. 371.

(ბაბრძელება მე-3 გვერდზე)

*) „ინგლისი, დასსწაული ინ. „კომუნისტი“ № 30, № 31.

*) დირქსენის ბარათი „გერმანიისა და ინგლისის პოლიტიკური ურთიერთობის განვითარება ლონდონში ჩემი სამსახურებრივი ყოფნის დროს“, შედგენილი 1939 წლის სექტემბერში.

*) ინფორმ ვ. მ. მოლოტოვის მოხსენება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მესამე სესიაზე 1939 წლის 31 მაისს.

ისტორიის ფალსიფიკატორები

(ისტორიული ცნობა)

(დასასრული)

ლეს, მოეტყუებინათ ხალხები, რომლებსაც ომში ირთვებენ, ჰიტლერელებმა მოლაპარაკება სულ სხვა ხასიათის ატარებდა.

ინგლის-საფრანგეთის მოლაპარაკების პროგრამა საკმაოდ ჭკვიანი ჩამოყალიბა ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ჰალიფაქსმა, რომელიც ჰიტლერულ გერმანიის არაორაზროვანი ვიწროდებებით მიმართავდა სწორედ იმ დროს, როცა მისი მოხელეები მოსკოვში მოლაპარაკებას განაგრძობენენ. 1939 წლის 29 ივნისს საერთაშორისო ურთიერთობის სამეფო ინსტიტუტში გამართულ ბანკეტზე წარმოთქმულ სტუდენტი ჰალიფაქსმა ზზადფოფება გამოსთქვა შეთანხმებოდა გერმანიას „ყველა იმ საკითხზე, რომლებიც „მსოფლიოს აშფოთებდა“. იგი ამბობდა:

„ამგვარ ახალ ატმოსფერაში ჩვენ შეგვიძლია განგვეხილა კოლონიების პრობლემა, ნედლეულის, სავაჭრო ბაზრებების, „ასეთი სივრცის“, შეიარაღების შეზღუდვის საკითხები და ყველა სხვა საკითხი, რომლებიც ეფრთხილებს ეზები“.*)

თუ გავიხსენებთ, როგორ განმარტავდა „საარსების სივრცის“ პრობლემას ჰალიფაქსთან ანალოგიურ სტუდენტიკურ გაზეთი „დეილი მეილი“ ჯერ კიდევ 1933 წელს, როცა ნენადადებებს იძლეოდა, რომ ჰიტლერელებს „ სარ კავშირისათვის ჩამოეგლეჯათ „საარსების სივრცე“, ოღნავი ეჭვიც ალარ რჩება, როგორი იყო ჰალიფაქსის განცხადების ნამდვილი აზრი. ეს იყო ჰიტლერული გერმანიისადმი მიმართული ამ ამჟამინ წინადადება — შეთანხმებულიყვნენ მსოფლიოს და გაფლენის ფერეობების განაწილების შესახებ, წინადადება, რომ ყველა საკითხი გადაეწყვიტათ საბჭოთა კავშირისათვის ბეგრი ალალი და უმთავრესად საბჭოთა კავშირის ხარჯზე.

ჯერ კიდევ 1939 წლის ივნისში ინგლისის წარმომადგენლებმა უაღრესად ალიფლურად დაიწყეს გერმანიისადმი ლოკალიზაცია ოთხწლიანი გეგმის დარღვი ჰიტლერის რწმენებელ ვოლტატის ეს ზეგრძნობ, რომელიც ლონდონს ჩაეი. მას ესაუბრნენ ინგლისის ზოვასეგიმა ეგჰრობის საქმეთა მინისტრი ალფონი და ჩემბერლენის უახლოესი ძმრეველი გ. ვიოლსონი. ივნისის ამ მოლაპარაკების შინაარსი ჯერ კიდევ ბამარხულია დიპლომატიური არქივების სალდუმლო საცავებში. მაგრამ ოვლისმი ვოლტატი ხელმეორედ ჩავიდა ლონდონს და მოლაპარაკება განახლდა. ლოკალარაკების ამ მეორე ტურის შეაარსი ახლა ცნობილია ნაადვილი გერმანული დოკუმენტების მიხედვით, რომლებიც საბჭოთა მთავრობის განკარგულებაში და მალე გამოქვეყნდება.

ჰალფანმა და გ. ვიოლსონმა წინადადეგა მისეცეს ვოლტატს, ხოლო შემდეგ ერმანიის ელჩს ლონდონში დორკსს ფიქეყოთ საიდუმლო მოლაპარაკება ფორთ შეთანხმების დასადებად, რომელიც მოიცავდა შეთანხმებას გავლის სფეროების მსოფლიო მასშტაბით განაწილებისა და „საერთო ბაზრების ანანადგურებელი კონკურენციის“ აღმოფხვრის შესახებ. ამასთან ბათვალისწინებული იყო გერმანიისათვის უპირატესი გავლენის მიეცმა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში. დორკსენი თვის 1939 წლის 21 ივლისის მოხსენებაში ერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროსადმი აღნიშნავდა, რომ ვოლტატისა და ვიოლსონის ეს განხილული პროგრამა მოიცავდა პოლიტიკურ, სამეფრო და ეკონომიურ დებულებებს. პოლიტიკურ დებულებათა შორის განსაკუთრებული ადგილი ეთმობოდა, თავდაუსხმელობის პაქტთან ერთად, ბალტიზეკლების შესახებ, რომელიც უნდა შესულიყო „საარსების სივრცეთა გამოჯანსა ღიდ სახელმწიფოებს შორის, განსაკუთრებით კი ინგლისსა და გერმანიას შორის“.**)

ამ ორი პაქტის დადებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვისას ინგლელები წარმომადგენლებმა აღუთქვეს, რომ ამ პაქტების ხელმოწერის შემდეგევაში ინგლისი უარსყოფდა მის ბერ პოლონეთისათვის ცოტა ხნის წინათ მიეცმული გარანტიებს.

ინგლის-გერმანიის შეთანხმების ხელმოწერის შემთხვევაში ინგლისელთაგნ ზზად იყენენ ისე დაეტოვებინათ დანეცეის საკითხი, იგრეთვე პოლონეთის კორიდორის საკითხი, რომ გერმანელებს ეს საკითხები უშუალოდ გადაეწყვეტათ პოლონეთთან. ინგლისელები ვალდებულებას კისრულობდნენ არ ჩარეულიყვნენ ამ საკითხების გადაჭრაში.

შემდეგ, და ესეც დოკუმენტალურად დასტურდება დორკსენის მოხსენებებით, რომლებიც მაკ გამოქვეყნდება, ვიოლსონმა დადასტურა, რომ ინგლისისა და გერმანიის მორის ზემოაღნიშნული პაქტების დადების შემთხვევაში ინგლისის საგარანეო პოლიტიკა ფაქტიურად ლიკვიდირებული იქნებოდა.

„ამაში ბატონეთს, — აღნიშნავს ამის თარიხზე თავის მოხსენებაში დორკსენი, — ასე ეთქვათ, მარტოდმარტო დასტოვებდნენ გერმანიის პირისპირ“.

ყოველივე ეს ისაა ნიშნავდა, რომ ინგლისის მმართველები მზად იყვნენ ჰიტლერისათვის დასაფლთად ჩაეგდოთ ხელში პოლონეთი სწორედ იმ დროს, როცა ჯერ კიდევ არ შემრეალიყო ის მელანი, რომლითაც ხელმოწერილ იქნა ინგლისის გარანტიები პოლონეთისადმი.

ამასთან ერთად, ინგლის-გერმანიის შეთანხმების დადების შემთხვევაში მიღწეული იქნებოდა ის მიზანი, რომელსაც ინგლისი და საფრანგეთი ისაბაედნენ, როცა საბჭოთა კავშირთან მოლაპარაკებას იწყებდნენ, და კიდევ უფრო მეტად გაადვილებოდა გერმანიისა და სსრ კავშირს შორის შეტაკების ფარჩერის შესაძლებლობა.

დასასრულ, განზრახული იყო, რომ ინგლისისა და გერმანიის პოლიტიკურ შეთანხმებას დადებამდე შემთხვევაში მიღწეული იქნებოდა ის მიზანი, რომელსაც ინგლისი და საფრანგეთი ისაბადენენ, რომ ყველა საკითხი ბალტიკეთ საბჭოთა კავშირისათვის ბეგრ-ნეგლისის ბარჯზე.

ჯერ კიდევ 1939 წლის ივნისში ინგლისის წარმომადგენლებმა უაღრესად ალიფლურად დაიწყეს გერმანიისთან ლოკალარაკები ოთხწლიანი გეგმის დარღვი ჰიტლერის რწმენებელ ვოლტატის ეს ზეგრძნობ, რომელიც ლონდონს ჩაეი. მას ესაუბრნენ ინგლისის ზოვასეგიმა ეგჰრობის საქმეთა მინისტრი ალფონი და ჩემბერლენის უახლოესი ძმრეველი გ. ვიოლსონი. ივნისის ამ მოლაპარაკების შინაარსი ჯერ კიდევ ბამარხულია დიპლომატიური არქივების სალდუმლო საცავებში. მაგრამ ოვლისმი ვოლტატი ხელმეორედ ჩავიდა ლონდონს და მოლაპარაკება განახლდა. ლოკალარაკების ამ მეორე ტურის შეაარსი ახლა ცნობილია ნადაეი გერმანული დოკუმენტების მიხედვით, რომლებიც საბჭოთა მთავრობის განკარგულებაში და მალე გამოქვეყნდება.

ჰალფანმა და გ. ვიოლსონმა წინადადეგა მისეცეს ვოლტატს, ხოლო შემდეგ ერმანიის ელჩს ლონდონში დორკსენს ფიქეყოთ საიდუმლო მოლაპარაკება ფორთ შეთანხმების დასადებად, რომელიც მოიცავდა შეთანხმებას გავლის სფეროების მსოფლიო მასშტაბით განაწილებისა და „საერთო ბაზრებზე ანანადგურებელი კონკურენციის“ აღმოფხვრის შესახებ. ამასთან გათვალისწინებული იყო გერმანიისათვის უპირატესი გავლენის მიეცმა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში. დორკსენი თვის 1939 წლის 21 ივლისის მოხსენებაში ერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროსადმი აღნიშნავდა, რომ ვოლტატისა და ვიოლსონის ეს განხილული პროგრამა მოიცავდა პოლიტიკურ, სამეფრო და ეკონომიურ დებულებებს. პოლიტიკურ დებულებათა შორის განსაკუთრებული ადგილი ეთმობოდა, თავდაუსხმელობის პაქტთან ერთად, ბალტიზეკლების შესახებ, რომელიც უნდა შესულიყო „საარსების სივრცეთა გამოჯანსა ღიდ სახელმწიფოებს შორის, განსაკუთრებით კი ინგლისსა და გერმანიას შორის“.**)

ამ ორი პაქტის დადებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვისას ინგლელები წარმომადგენლებმა აღუთქვეს, რომ ამ პაქტების ხელმოწერის შემთხვევაში ინგლისი უარსყოფდა მის ბერ პოლონეთისათვის ცოტა ხნის წინათ მიეცმული გარანტიებს.

ინგლის-გერმანიის შეთანხმების ხელმოწერის შემთხვევაში ინგლისელთაგნ ზზად იყენენ ისე დაეტოვებინათ დანეცეის საკითხი, იგრეთვე პოლონეთის კორიდორის საკითხი, რომ გერმანელებს ეს საკითხები ეგადაწყვეტათ პოლონეთთან.

ინგლისელები ვალდებულებას კისრულობდნენ არ ჩარეულიყვნენ ამ საკითხების გადაჭრაში.

შემდეგ, და ესეც დოკუმენტალურად დასტურდება დორკსენის მოხსენებებით, რომლებიც მაკ გამოქვეყნდება, ვიოლსონმა დადასტურა, რომ ინგლისისა და გერმანიის მორის ზემოაღნიშნული პაქტების დადების შემთხვევაში ინგლისის საგარანეო პოლიტიკა ფაქტიურად ლიკვიდირებული იქნებოდა.

„ამაში ბატონეთს, — აღნიშნავს ამის თარიხზე თავის მოხსენებაში დორკსენი, — ასე ეთქვათ, მარტოდმარტო დასტოვებდნენ გერმანიის პირისპირ“.

ყოველივე ეს ისაა ნიშნავდა, რომ ინგლისის მმართველები მზად იყვნენ ჰიტლერისათვის დასაფლთად ჩაეგდოთ ხელში პოლონეთი სწორედ იმ დროს, როცა ჯერ კიდევ არ შემრეალიყო ის მელანი, რომლითაც ხელმოწერილ იქნა ინგლისის გარანტიები პოლონეთისადმი.

ამასთან ერთად, ინგლის-გერმანიის შეთანხმების დადების შემთხვევაში მიღწეული იქნებოდა ის მიზანი, რომელსაც ინგლისი და საფრანგეთი ისაბადენენ, როცა საბჭოთა კავშირთან მოლაპარაკებას იწყებდნენ, და კიდევ უფრო მეტად გაადვილებოდა გერმანიისა და სსრ კავშირს შორის შეტაკების ფარჩერის შესაძლებლობა.

დასასრულ, განზრახული იყო, რომ ინგლისისა და გერმანიის პოლიტიკურ შეთანხმებას დადებამდე ეკონომიური შეთანხმებები, რომლებიც შეიცავდნენ ფარულ გარიგებას კოლონიების საკითხებზე, ნედლეულის განაწილებაზე, ბაზრების გაყოფაზე, იგრეთვე ინგლისის მიერ გერმანიისათვის დიდი სესხის მიეცმაზე.

ამრიგად, ინგლისის მმართველებს ესახებოდათ გერმანიასთან მტკიცე შეთანხმების წარმატება სურათი და ეგრეთწოდებული „ანალიზაცია“ გერმანიის აგრესიისა აღმოსავლეთთან, მათ მიერ ცოტა ხნის წინათ „გარანტირებული“ პოლონეთის წინააღმდეგ და საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ.

ვანა გასაკვირველია, რომ ცილისმწამებელები და ისტორიის ფალსიფიკატორები გულმოდგინედ დუმდნენ უკლიან ბეგრეს და ცდილობენ დამალონ ეს ფაქტები, რომლებსაც გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს იმ ვითარების გაგებისათვის, რომელშიც ომი, ამრიგად, გარდუვალი ხდებოდა.

ამ დროისათვის უკვე საესებით უეჭველი იყო, რომ ინგლისს და საფრანგეთს არათუ გაზზრახული არ ჰქონდათ სერიოზულად გადადგომთ რიიმე ნაბიჯი, რათა ხელი შეეშალათ ჰიტლერული გერმანიისათვის ომის გაჩაღებაში, არამედ, პირიქით, აკეთებდნენ ყველაფერს, რაც კი მათზე იყო დამოკიდებული, რათა ფარულ შეთანხმებათა და გარიგებათა მეთოდით, ყოველნაირი პროგრაკეციების მეთოდებით ზეგასსაზნებნით ჰიტლერული გერმანია საბჭოთა კავშირისათვის.

ვერცერთო ყალბისმქმნელი ვერ ამოშლის ვერც ისტორიიდან და ვერც ხალხთა შეეზებიდან ამ ვადამწყვეტ ფაქტს, რომ ამ პირობებში საბჭოთა კავშირის წინაშე მდგომი არჩევანი ასეთი იყო:

ა) თავდაუსხმელი მიზნით მიეღო გერმანიის მიერ შემოთავაზებული წინადადება თავდაუსხმელობის ხელშეკრულების დადების შესახებ და ამით უზრუნველეყოფა საბჭოთა კავშირისათვის მშვიდობის გაგრძელობა ერთხანს, რასაც საბჭოთა სახელმწიფო იმისათვის გამოიყენებდა, რომ უკეთ მოეშზადებინა თავი ინდის ძალეი აგრესიორის თავდასხმის მოსაგერებლად,

ბ) უარყოფა. გერმანიის წინადადება თავდაუსხმელობის პაქტის შესახებ და ამით საშუალება მიეცა ომის პროვოკატორებისათვის დასაჯეთ სახელმწიფოთა ბანაკიდან დეუყოვნებელივ ჩაეთრიათ საბჭოთა კავშირი შეიარაღებულ კონფლიქტში გერმანიასთან ისეთ ვითარებაში, რომელიც სრულიად არახელსაყრელი იყო საბჭოთა კავშირისათვის, მისი სრული იზოლაციის პირობებში.

ამ ვითარებაში საბჭოთა მთავრობა იძულებული აღმოჩნდა გაეკეთებინა თავისი არჩევანი და დაედო გერმანიასთან თავდაუსხმელობის პაქტი.

ეს არჩევანი საბჭოთა საგარეო პოლიტიკის ენერგიულად ეწინააღმდეგა ბრძანული ნაბიჯი იყო მაშინ შექმნილ ვითარებაში. საბჭოთა მთავრობის ამ ნაბიჯმა უდიდესწილად განსაზღვრა ის, რომ მეორე მსოფლიო ომი დამთავრდა ს.ბ.ჭ.-ს კავშირისათვის და ყველა თავისუფლებამოყვარე ხალხთათვის სასარგებლოდ.

(გაგრძელება იქნება)

საბჭოთა საინფორმაციო ბიურო

*) ალრდ ჰალიფაქსის სიტყვები საერთაშორისო პოლიტიკის „შესახებ“, ოქსფორდი, ლონდონი 1940 წ., გვ. 296.

**) გერმანიის ელჩის ინგლისში დორკსენის 1939 წ. 21 ივლისის მოხსენება. გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს არქივი.

ისტორიის ფალსიფიკატორები

კიდევ ინგლისის ოფიციალური წრეების დანაშაულობის შესახებ

ლონდონი, 14 თებერვალი. (საგანგებო). როგორც ვიუწუქბიდან, საბჭოთა საინფორმაციო ბიუროს ისტორიულმა ენციან „ისტორიის ფალსიფიკატორები“ ამბავი დამნეულია ინგლისის ოფიციალურ წრეებში. რამდენიმე თვის წინათ პრესასთან გაკეთებულ განცხადებაში ინგლისის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა უშედეგოდ სცადა დაეშენა, თითქოს ინგლისის მთავრობას არ ჰქონია თანხმობა, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატების საზღვაო დეპარტამენტს გამოექვეყნებინა ინფორმაციული ბროშურა „ნაცისტთა და საბჭოთა კავშირის ურთიერთობა 1939–1941 წლებში“.

ამ ბროშურე ინგლისის საგარეო საქმეთა სამინისტროს იმავე წარმომადგენელმა სცადა ეარგუნა ეს ფაქტი, რომ ინგლისის მთავრობამ ეცოდინა, ამ საბჭოთა მთავრობის მოთხოვნა საბჭოთა შეერთებულ შტატების მონაწილეობაზე იმ მასალების გროვაში, რომლებიც ზელი ეჭიდეს ინგლისის-ამერიკის ელჩებს.

ამასთან დაკავშირებით ჩვენ ეკვე აღვნიშნეთ, რომ ისეთი წინადადება საბჭოთა მთავრობამ წამოაყენა ჯერ კიდევ 1945 წლის 19 ივნისს საბჭოთა კავშირის ელჩისა ენ ტ. ბუსეკის ეწერეთნთი და რომ ეს წინადადება 19 ივლისს ფარულ ამერიკის ელჩმა ენ ტ. ბუსეკის მოადგილემ ბ.-ს ალენ კიდენმა ფ. ტ. ეფსეკისადმი გადაუხადა.

მას შემდეგ, რაც საბჭოთა პრესამ 12 თებერვალს დასაბეჭდად იქნა ეს ზეტები თარიღი საბჭოთა მთავრობისა ხელმი ბაგდებელ ბროშურა ნეული დოკუმენტების ფიბრეგრაბის ეს. ბუსეკის მონაწილეობის საკითხზე „ინგლისის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ბუსეკისადმი მოსწერა“ მოეხსენა ეს ფაქტი, რომ ინგლისის მთავრობამ ეარ-ეარ. საბჭოთა მთავრობის მოთხოვნა საბჭოთა შეერთებულ შტატების მონაწილეობაზე იმ მასალების ეროვნულ ენაზე დამზადებაში, რომლებიც ზელი ეჭიდეს ინგლისის-ამერიკის ელჩებს.

ამასთან დაკავშირებით ჩვენ ეკვე ალენშნეთ, რომ ისეთი ეარ-ეარ ეარ ეარ

მარშალ სოკოლოვსკის ბრძანება

ბერლინი, 14 თებერვალი. (საგანგებო). 12 თებერვალს მარშალი სოკოლოვსკის ბრძანება გასცა გერმანიის ეკონომიური კომისიის შემადგენლობისა და რწმენებათა დაზუსტების შესახებ. ბრძანებაში ნათქვამია, რომ ეს კომისიები, ეს ბრძანებულება ამ მიზნით, რომ გერმანიის დემოკრატიული ორგანოები უფრო აქტიურად ჩაებან საშინელი ეკონომიკის აღდგენისა და განვითარებაში გერმანიის ოკუპაციის საბჭოთა ზონაში.

ეკონომიური კომისიის შემადგენლობაში შედიან: თავმჯდომარე, მისი ორი მოადგილე და კომისიის წევრები — გერმანიის თავისუფალი პროფკავშირთა გაერთიანების სამი წარმომადგენელი, ლეკნოი ეროფიერთან-მმართველი კომიტეტთა ეფიორიანების ორი წარმომადგენელი, ტორონვეფის, საქსონიის, საქსონია-ანჰალტის, ბრანდენბურგის, მეკლენბურგის წარმომადგენლები და ფინანსების, პროფვეფიოლის, ტრანსპორტის, სახოსთმშობლიდ და საგარეო ვაჭრობის, საფოსტო და სატელეგრაფო-სატელეფონო კავშირგაბმულობის, სობობისა და ენერგეტიკის, ვაჭრობისა და მომარაგების, სოფლის მეურნეობისა და მეტყევეობის, შრომისა და სოციალური უზრუნველყოფის, გადასახლების გერმანელ ექსპატიატორ სამმართველოთა, სტატისტიკური ბიუროს, საკვლევარისა და კონფისკაციის ცენტრალური კომისიის პრეზიდენტები.

ეკონომიური კომისიის ეკონომიკა გერმანიის ოკუპაციის საბჭოთა ზონის სამმართველოთა ეკონომიკის ხელმძღვანელი და განვითარების საკითხთა განმხილველი და გერმანიელ ექსპერტიზიერ სამმართველთა საქმიანობის კოორდინაციი ეკონომიკის დარეგულირა.

კომისია ვალდებულია ადგილეკ თვალყური ადევნოს, რომ დაწესებული ეფიციალ სრულდებოდეს საკონსულო სარეპარაციო ჩამორიცხვა, ადგილეკ დაწესებული გადაწყვეტილების შესაბამისად ეკონომიკა ბრძანებულ ბრძანებაში ნაგულისხმევ ძალების საქონოებაში.

ლენინგრადი ამოიცანა განსაბარეკეულებლად ეკონომიერ კომისიას უფლება ენიჭება მიიღოს და გამოიცეს გერმანიის ოკუპაციის საბჭოთა ზონის ტერტორიაზე ყველა გერმანიელი ორგანიზაციის საკადეგენო ბრძანებულებანი, ამ ბრძანებულებანი ეფუძნებიან ეკონომიკის ინტერესებსა და ინსტრუქციებს იმ წესის შესაბამისად, რომელიც დადგენილია საბჭოთა ოკუპაციის ზონაში ეფიციალ ძალების საქონოებაში.

ეკონომიერ კომისიი ინიმეტდაეს გერმანიაში საბჭოთა ოკუპაციის ზონის ეკონომიკის ეფიციალ ინსტიტუტი ბიუროს, სტატისტიკისა და კონფისკაციის ცენტრალური კომისიის პრეზიდენტები.

ეკონომიერ კომისიის ეკონომიკა გერმანიის ოკუპაციის საბჭოთა ზონის სამმართველთა ეკონომიკის ხელმძღვანელი და განვითარების საკითხთა განმხილველი და გერმანიელ ცენტრალიერ სამმართველთა საქმიანობის კოორდინაციი ეკონომიკის დარეგულირა.

კომისია ვალდებულია ადგილეკ თვალყური ადევნოს, რომ დაწესებული ეფიციალ სრულდებოდეს საკონსულო სარეპარაციო ჩამორიცხვა, ადგილეკ დაწესებული გადაწყვეტილების შესაბამისად ეკონომიკა ინსტრუქციებსა ამ წესის შესაბამისად, რომელიც დადგენილია საბჭოთა ოკუპაციის ზონაში ეფიციალ ძალების საქონოებაში.

ბრძანება

ბერლინი ეროვნული ეკონომიკის ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში

„ბერლინ ბეგეგენ“